

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP
BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Barnehagelærer - bachelor

Høst 2022

Forfatter: Amir Ali Kassab

Kandidatnummer: 5075

Tittel: Pedagogisk arbeid med suksessivt flerspråklige barn.

Fag: STM Norsk

Hoved begreper i oppgaven: Suksessivt flerspråklighet, andrespråket, morsmålets betydning, foreldresamarbeid, tegn til tale og musikk

Stavanger, dato/år: 04.01.23

Sammendrag

Tema i bacheloroppgaven min er suksessivt flerspråklige barn, med problemstilling: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen?*

For å besvare problemstillingen har jeg brukt kvalitativ forskningsmetode og intervjuet tre forskjellige pedagogiske ledere, fra tre forskjellige barnehager. Funnene fra intervjuene belyses gjennom sentrale begreper, teorier og analyseres i oppgaven. Flerspråklige barn som ankommer norske barnehager, øker hvert år. God kommunikasjon med foreldre, bruk av musikk i barnehagen og tegn til tale kan hjelpe pedagogiske ledere i arbeidet med å lære suksessivt flerspråklige barn norsk.

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer mitt avsluttende år på den treårige barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger og handler om flerspråklige barn i barnehagen. Arbeidet med bacheloroppgaven har vært en krevende, men også en lærerik prosess for meg. Oppgaven har tatt mye tid, men den har også gitt meg utfordringer og lærdom som jeg vil ta med meg videre i arbeidslivet.

Det er flere personer som har vært med på å gjøre det mulig for meg å skrive denne oppgaven og som jeg ønsker å takke for dette. Først og fremst vil jeg takke min veileder Katarzyna Anna Tunkiel for hennes verdifulle rettleiding og moralske støtte. Videre vil jeg takke biblioteket i Hå kommune for mye inspirasjon og treffende sekundærlitteratur som gjorde hele skriveprosessen mer overkommelig. Jeg ønsker også å takke bibliotekarene i Hå for å ha vært oppmuntrende og hjelpsomme mot enda en litt stressa, nevrotisk student med en bacheloroppgave. Dessuten vil jeg takke de tre pedagogiske lederne som stilte opp til intervju og som gav meg kunnskap og gode svar som jeg kunne bruke i min bacheloroppgave.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3
1.0 Innledning	5
1.2 Begrunnelse for valg av tema.....	5
1.3 Problemstilling.....	6
1.4 Forsknings spørsmål.....	6
1.5 Begrensning og begrepsavklaring.....	6
1.6 Oppgavens oppbygging.....	7
2.0 Teori	7
2.1 Morsmålets betydning.....	7
2.2 Foreldresamarbeid.....	9
2.3 Tegn til tale.....	11
2.4 Musikk.....	12
3.0 Metode	13
3.1 Valg av informanter.....	14
3.2 Datainnsamling.....	14
3.3 Analyse.....	15
3.4 Mulige feilkilder.....	15
3.5 Forskningsetikk.....	16
4.0 Empiriske funn	16
4.1 Foreldresamarbeid.....	17
4.2 Tegn til tale.....	18
4.3 Musikk.....	19
5.0 Drøfting av problemstilling	19
5.1 Pedagogiske ledere rundt foreldresamarbeid situasjoner.....	20
5.2 Tegn til tale.....	20
5.3 Musikk.....	21
6.0 Avslutning	22
Litteraturliste	24
Vedlegg 1	25
Intervjuguide.....	25
Vedlegg 2: Samtykkeklæringskjema	26

1.0 Innledning

Det første kapittelet starter med å begrunne valg av tema og problemstilling. Jeg presenterer deretter problemstillingen og forskningsspørsmålet, og til slutt legger jeg fram oppgavens oppbygning.

1.2 Begrunnelse for valg av tema

Ett tema som blir mer fremtredende i dagens barnehagemiljø er suksessivt flerspråklige barn. Suksessivt flerspråklige barn i barnehagen øker for hvert år og tallene utvikler seg hyppigere (SSB, 2021). Gjennom mine tre år som student på barnehagelærerutdanningen har jeg observert, erfart og snakket sammen med foreldre og ansatte i ulike barnehager om suksessivt flerspråklige barn. Det som har vekket interesse i meg er barn som har norsk som andrespråk, altså barn som blir flerspråklige. Det har derfor ikke vært noe tvil for meg at jeg ønsker å skrive min bacheloroppgave om dette temaet. Med denne bacheloroppgaven ønsker jeg å utforske hvordan pedagogiske ledere arbeider effektivt for at suksessivt flerspråklige barn skal lære seg norsk.

Rammeplanen for barnehagen sier at barnehagen skal «bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norske-/samiskspråklige kompetanse»

(Kunnskapsdepartementet, 2017). Her er pedagogiske ledere sin rolle svært avgjørende for hvilke handlinger barna internaliserer. Samtidig fungerer pedagogiske ledere i barnehagen som aktører og rollemodeller for barna og har som oppgave å sørge for at barn får en god og engasjerende språkutvikling.

Videre, med utgangspunktet i det som står i rammeplanen for barnehagen vil jeg undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med å lære suksessivt flerspråklige barn norsk. Dette er et svært viktig tema å ha kunnskap om og kan hjelpe meg i mitt kommende arbeidsliv med hvordan jeg best mulig kan møte og jobbe med suksessivt flerspråklige barn i barnehagen.

Figur 1: SSB tall – Minoritetsspråklige barn i forhold til alle barn i barnehage (i prosent)

	Andel minoritetsspråklige barn i forhold til alle barn i barnehage (prosent)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
EAK Landet	15,3	16,4	17,3	18,3	19,0	19,3	19,5

Tabellen fra Statistisk sentralbyrå viser hvor mye minoritetsspråklige barn har økt i barnehagen i løpet av de siste syv årene. Vi kan se at prosentandelen har økt for hvert år og at flere minoritetsspråklige barn begynner i barnehagen. Ut fra tabellen kan en tenke seg at det er en mulighet for at prosentandelen vil fortsette å øke og at flere minoritetsspråklige barn fortsette å ankomme barnehagen. Når vi ser en slik økning i minoritetsspråklige barn i norske barnehager, vil det være enda viktigere å ha god kunnskap om dette tema. Minoritetsspråklige barn er dermed et svært aktuelt tema i dagens samfunn (SSB, 2021).

1.3 Problemstilling

Problemstillingen jeg har valgt for min bacheloroppgave er: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen?* Jeg skal undersøke dette gjennom tre forskjellige barnehager, og ønsker med dette å finne likheter og forskjeller med hvordan pedagogiske ledere går fram i arbeidet med suksessivt flerspråklige barn.

1.4 Forskningsspørsmål

Bacheloroppgaven min tar utgangspunktet i to forskningsspørsmål:

1. Hvilke metoder bruker de forskjellige pedagogene når de arbeider med norsk som andrespråket til suksessivt flerspråklige barn?
2. Hvordan samarbeider pedagogiske ledere med foreldre til suksessivt flerspråklige barn?

Fokuset i oppgaven er rettet mot pedagogiske ledere sitt møte og arbeid med suksessivt flerspråklige barn, og hvordan de håndterer ulike situasjoner som oppstår i barnehagen. Forskningsspørsmålene underbygger problemstillingen og fungerer for å holde en rød tråd gjennom oppgaven.

1.5 Begrensning og begrepsavklaring

Informantene som jeg har vært i kontakt med hadde alle erfaringer med barn som var tre til seks år. Det er ofte slik at barn som starter språklæringsprosessen av andrespråket sent opplever det mer utfordrende å lære seg språket. Informantene jeg intervjuet understrekte viktigheten av å eksponere barn tidlig for norsk. Jeg har derfor valgt å begrense oppgaven til

aldersgruppen tre til seks år. Med bakgrunn i problemstillingen min og svar jeg fikk under intervjuene er det flere viktige begreper som må avklares. Disse inkluderer suksessivt flerspråklighet og andrespråk. *Suksessivt flerspråklig barn* er når det har lært seg førstespråket og holder på å lære et nytt språk (Høigård, 2019, s. 141). *Andrespråket* defineres i denne oppgaven som et ukjent språk for barnet, som i dette tilfelle er norsk (Høigård, 2019, s.140).

1.6 Oppgavens oppbygging

Bacheloroppgaven min er delt inn i fem kapitler. Det første kapitlet tar for seg den innledende delen, her har jeg begrunnet valg av temaet mitt, problemstillingen min, forskningsspørsmåla og forklart ulike begrep som er nyttige å forstå for deg som leser oppgaven min. Deretter går jeg over til teoridelen, her blir relevant teori som er viktig for oppgaven tatt opp. I kapittel tre, metodekapitlet, kommer jeg innpå metodiske valg og redegjør for forskningsetiske retningslinjer. Videre i oppgaven kommer analysedelen hvor jeg analyserer og reflekterer over funn fra intervjuene. Til slutt, drøftes problemstillingen i lys av teori og empiriske funn.

2.0 Teori

Her blir det presentert teorier som er nyttige for å beskrive problemstillingen og som brukes senere for å drøfte empiriske funn. For å forstå hvordan pedagogiske ledere arbeider med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn fokuserer jeg på sentrale teorier som belyser problemstillingen min. Suksessivt flerspråklige barn som kommer til barnehagen er ikke et nytt tema, men er likevel et tema som blir stadig synligere i norske barnehager. Når det gjelder barn som har norsk som andrespråk har voksne i barnehagen en sentral rolle i å skape gode og stabile språklæringsmiljø. For å forstå hvordan pedagogiske ledere i barnehagen jobber med dette temaet har jeg fokusert på morsmålets betydning, foreldresamarbeid, tegn til tale og musikk.

2.1 Morsmålets betydning

Det er viktig at alle barn utvikler et godt morsmål. Ifølge Høigård (2019, s. 148) innebærer det å kunne et språk at en har utviklet både språkbrukskompetanse og lingvistisk kompetanse. Morsmålet spiller en betydelig rolle når barnet skal lære seg andrespråket. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å støtte bruken av morsmålet som er representert i barnegruppen (Høigård, 2019, s. 144). Å miste sitt eget morsmål kan for mange oppleves som å miste en del

av sin egen identitet. Det er derfor viktig at pedagogiske ledere i barnehagen har kunnskap om dette og er klar over morsmålets betydning for barnet. Morsmålet er språket som barn behersker best og har en sentral rolle i barnets identitetsutvikling, trygghet og glede over han eller hennes egen identitet. Barn som har gode vilkår for å utvikle morsmålet sitt, vil også utvikle språkkompetanser som omhandler blant annet bedre begrepsforståelse, bruk av egosentrisk tale og et rikt repertoar av språkhandlinger (Høigård, 2019, s. 149).

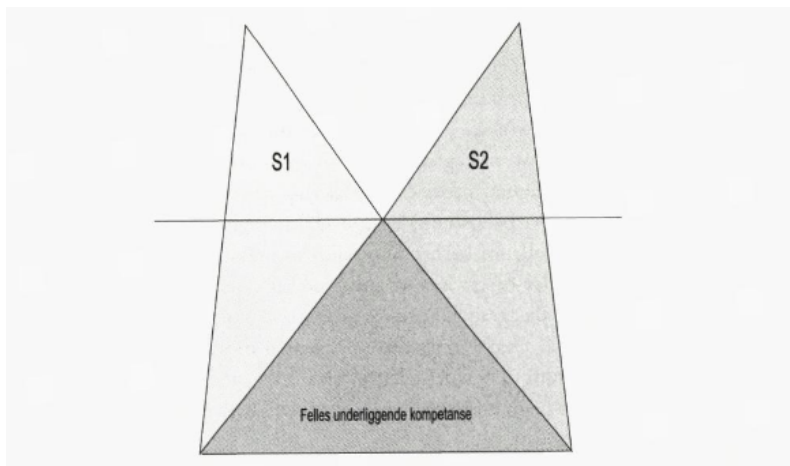
Barn som finner seg i et rikt språkmiljø vil etter hvert bearbeide språket og de reglene som gjelder i dette språket ubevisst. I barnets første leveår vil det dermed etableres grammatiske forståelser som samsvarer med grammatikken i det språket barnet har vokst opp med. Når barnet lærer seg førstespråket i tidlig alder utvikles det raskt, dette skyldes at barnet finner seg i en sensitiv periode. Den sensitive perioden omfatter barnets første leveår fra 0-5 år, da vil biologiske nedarvede språkevner bygge opp den grammatiske utvikling hos barnet (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 40). Barn analyserer morsmålet og danner seg hypoteser om hvordan grammatikken i morsmålet er organisert og forsøker med dette å prøve ut disse hypotesene (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 43).

Kibsgaard & Husby (2014, s. 44) argumenterer for at det er viktig å eksponere barn tidlig for andrespråket. Barn som finner seg i omgivelser hvor de ikke forstår språket som omgir dem i ulike situasjoner kan oppleve redusert motivasjon og selvoppfatning i forhold til læring. For at barn skal utvikle best mulig språkkompetanse vil det derfor være viktig å skape rom for utvikling og bruk av morsmålet i barnehagen. I tillegg vil det være viktig at barnets omsorgspersoner støtter, utfordrer og engasjerer barnet til å delta i et rikt språkmiljø. Barn som lærer seg andrespråket i senere tid, arbeider med utvikling av andrespråkets basis og utbygging på samme tid. Her vil mange av ferdighetene være knyttet til morsmålet og bli overført til andrespråket (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 46). Med andre ord vil ferdighetene som er knyttet til morsmålet påvirke hvordan barnet lærer seg ord og uttrykk som allerede er kjent. Barn som startet språklæringsprosessen fra ung alder, har mulighet til forlenget kontakt med andrespråket: De lærer andrespråket under forhold som ligner på dem som dominerte under tilegnelsen av førstespråket. Når et barn før treårsalderen møter mer enn ett språk, kaller vi dette for simulant flerspråklighet. Et barn i treårsalderen kan anvende morsmålet sitt i forsøk på å kommunisere med en annen som ikke forstår morsmålet (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 48). Dette kan reflektere for barnehage pedagoger de språklige prosessene barnet befinner seg i og kan uttrykke barnets språkferdigheter. Suksessivt flerspråklige barn kan se ut

til å tenke mer kreativt og er bedre løsningsorienterte enn enspråklige barn og har bedre kontroll over språklige prosesser, som for eksempel korrekte grammatiske bedømmelser (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 49).

Cummins (1984) utviklet den såkalte «isfjellmetaforen» for å vise hvordan morsmålet henger sammen med andrespråket (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 50).

Figur 1: "Isfjellmodellen" (Cummins, 1984) fra Kibsgaard & Husby (2014, s. 50)

Modellen beskriver morsmålet og andrespråket som to isfjelltopper over vannflaten. Delen under de to isfjelltoppene representerer et felles fundament som består av underliggende kognitive mekanismer som henger sammen med individs språklæringsevne og universelle grammatikk. Selv om begge språkene er forskjellige, deler de en forbindelse gjennom et felles underliggende system. Det vil si at informasjon og kunnskap som behandles gjennom morsmålet blir tilgjengelig for bruk i andrespråket. Kort oppsummert forklarer modellen hvordan morsmålet og andrespråket er gjensidig avhengige av hverandre. Man kan dermed si at ferdigheter som utvikles i morsmålet kan ha en positiv innvirkning på barns andrespråksferdigheter.

2.2 Foreldresamarbeid

Når pedagogiske ledere arbeider med suksessivt flerspråklige barn i barnehagen er det mye som bygges rundt foreldresamarbeid. Foreldresamarbeid er en viktig del av prosessen med å skape trygghet for suksessivt flerspråklige barn i barnehagen. Samtidig utgjør foreldresamarbeid et viktig aspekt av pedagogiske ledere sitt arbeid med at barna skal mestre det norske språket. Foreldre er barnehagens viktigste samarbeidspartnere og de samarbeider sammen mot et felles mål for barnets beste (Glaser, 2018, s. 143). Å skape et godt samarbeid med foreldrene bidrar til at barnet opplever en positiv overgang, økt trivsel og økt læring i

barnehagen. Forskning på dette feltet viser at foreldres involvering har innvirkning på hvorvidt barnet trives og han/hennes generelle utvikling i barnehagen (Glaser, 2018, s. 20). Det er viktig at barnehagepersonalet skaffer seg nødvendig informasjon og kunnskap, for eksempel om landet og den kulturelle bakgrunnen til barnet, gjennom gode samtaler med foreldrene for å tilrettelegge for en god start.

Kibsgaard og Husby (2009, s. 199) presiserer at en grunnleggende forutsetning for at et godt samarbeid skal utvikles, er at foreldrene har en forståelse av hvilken rolle og funksjon de har i forhold til barnehagen. God kommunikasjon med foreldre gjennom meldinger, møter og konferanser vil ha en positiv innvirkning på barn. Det kan hende at foreldre har lite eller ingen erfaring når det gjelder foreldresamarbeid, noe som kan føre til usikkerhet rundt egen rolle i samarbeidet (Kibsgaard & Husby, 2009, s. 206). Det er derfor av stor betydning at pedagogiske ledere som samarbeider med foreldre har samtaler og veiledninger, som bidrar til å styrke foreldrenes oppfatning av deres egen posisjon og hvilke muligheter dem har. Man skal altså skape et positivt bilde hvor foreldrene opplever god erfaring med at de er viktige for barnas utviklingsmuligheter. Dette kan gjennomføres ved å framheve og sette ord på de positive mulighetene (f.eks. deltakelse i samarbeid) som ligger hos foreldrene (Egeberg, 2016, s. 40). Samarbeid kan være utfordrende siden foreldre ofte befinner seg i en sårbar situasjon når de møter profesjonelle fagpersoner (Glaser, 2018, s. 18). Man skal derfor skape et godt og trygt samarbeid med foreldre hvor man anerkjenner og inkluderer deres ønsker så langt det lar seg gjøre. Det er som Glaser (2018, s. 70) sier «Jo tettere og bedre kontakt det er mellom barnehagen og familien, jo bedre blir kvaliteten».

Digitale verktøy som nettbrett, mobiltelefoner og datamaskiner brukes i mye større grad blant barn i dag (Bergersen, 2016, s. 131). I forhold til samarbeid med barnets foreldre kan barnehagen informere foreldrene om mer tradisjonelle aktiviteter, som f.eks. boklesing, for å komplettere for mediebruken. Samlesingsaktiviteter med voksne kan bidra til mer språklæring og at suksessivt flerspråklige barn får et større ordforråd. Foreldre er forskjellige i hvor mye de leser for barna sine, og barnehagen er ikke ansvarlige for å gjøre alle like, men kan gjøre alle foreldre oppmerksomme på mulighetene som finnes (Bergersen, 2016, s. 132). En viktig forutsetning er derfor at barnehagen har en innledende samtale med barnets foreldre om de faglige aktivitetene i barnehagen og forklarer dem hvordan dem kan videreføres i barnets hjem. Videre, kan det arbeides for at foreldre kan komme med forslag til hvilke tekster barnehagen kan arbeide med. Det kan være lettere for foreldre å støtte minoritetsspråklige

barn til å lære morsmålet dersom tekstene barnehagen jobber med er nært knyttet til foreldrenes språk. Et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldrene påvirker også barns utvidede språkbruk både i barnehagen og i hjemmet (Bergersen, 2016, s. 133).

Barnehagen er ansvarlige for å sikre at foreldre har medvirkning i utarbeidelsen av årsplanen (Bergersen, 2016, s. 134). Å inkludere foreldre i utarbeidelse av slike barnehageplaner kan være en god start for det faglige samarbeidet med flerspråklige foreldre. Det finnes i dag en rekke digitale verktøy og hjelpemidler, som f.eks. ordlister og oversettelsesprogram, som kan bidra til å gjøre den skriftlige kommunikasjonen lettere for alle parter som er inkludert i arbeidet. Slike verktøy åpner opp for at foreldrenes medvirkning kan foregå gjennom direkte innspill på avsnitt i årsplanen. For eksempel, kan foreldre komme med direkte innspill ved at barnehagen arrangere lette nettbaserte spørreundersøkelser. Foreldresamarbeid kan foregå på mange ulike måter: Samarbeidsprosjekt kan, for eksempel, handle om hvordan barns kulturskaping representerer på best mulig måte i årsplanen. Her kan det være snakk om bilder av ting barn har lagt eller fortellinger som har blitt skapt. På denne måten kan årsplanarbeidet bli en del av det faglige samarbeidet som gjøres i barnehagen, og bidra til at barn og barnehagen blir en synlig aktør i lokalsamfunnet.

2.3 Tegn til tale

Suksessivt flerspråklige barn som mestrer det norske språket i liten grad, kan oppleve vanskeligheter med å forstå den verbale kommunikasjonen (Bergersen, 2016, s. 128). Bildekort kan derfor være et nyttig virkemiddel å bruke i ulike situasjoner i barnehagen, som for eksempel under samlinger, utendørs og rundt måltider (Høigård, 2019, s. 176). Hovedmålet ved bruk av bildekort er å fremme utvikling av barns ordforråd og utvikling av metaspråklig bevissthet slik at barn kan bli mer bevisst på lyder, ord og stavelser i språket. Slike virkemidler kan hjelpe suksessivt flerspråklige barns språkutvikling, og ha en positiv effekt på senere språklæring.

Pedagogiske ledere i barnehagen kan bruke bildebøker, faktabøker og lage bildekort av ulike gjenstander (f.eks. mat, dyr eller været) når de skal sette ord på ting. Dette vil gjøre det lettere for barnet å se helheten i det som forklares og gjør det mulig for hen å studere hvordan gjenstandene ser ut. Høigård (2019, s. 176) nevner at bildekort kan brukes til minne spill og at meningen er å øke barns ordforråd. Man skal oppmuntre barna til å prøve å si med ord hva de ser på bildekortene. Bildekort kan også inneholde daglige situasjoner i barnehagehverdagen

(Bergersen, 2016, s. 128). For eksempel, hvis barnet må på do kan man vise bildet av en do. Bilder kan hjelpe barnet og voksne med å lettere forstå hverandre og uttrykke seg. I noen barnehager brukes også visuell dagsplan, det tas bilder av aktiviteter i barnehagehverdagen og henges opp. For suksessivt flerspråklige barn kan det bli lettere å bearbeide hva som skjer i løpet av dagen i en kronologisk rekkefølge.

Gjennom erfaring og sansing skapes assosiasjoner og følelser som knyttes til begreper, slik dannes ukjente begreper gjennom førstehåndserfaringer (Høigård, 2019, s. 176). Når suksessivt flerspråklige barn tilegner seg et større ordforråd kan de lettere beskrive, definere og forklare det som prøves å formidle, slik får barn andrehåndserfaring (Høigård, 2019, s.113).

2.4 Musikk

Musikk er noe informantene nevnte under intervjuene, derfor velger jeg å trekke det frem og finne relevant teori. Kulset (2020, s. 2) sier at Norge står overfor en utfordring når det gjelder barn av flerspråklige foreldre, nemlig at disse barna ikke har utviklet et godt nok norsk språk før skolestart som gjør det utfordrende for dem å følge vanlig undervisning. Gedde & Stokke (2013) sin undersøkelse støtter dette og viser at 70% av minoritetsspråklige barn opplevde vanskeligheter med å følge vanlig norsk undervisning ettersom de ikke hadde utviklet gode nok norskferdigheter (Kulset, 2020, s. 2). Når små barn skal lære seg andrespråket (i dette tilfelle norsk) finner de seg i en sårbar situasjon. Barnehagen har derfor en viktig rolle i barnets språkutvikling, hvor de gjennom ulike ressurser og metoder kan bidra til å lette tilegnelsen av andrespråket. Her kan f.eks. musikk være en viktig komponent i å endre det funksjonelle og strukturelle nivået i hjernen (Kulset, 2020, s. 3).

Viktigheten av musikk kan illustreres med Anriuddh Patel sin studie fra 1998 som målte hjerneaktiviteten når individ hørte musikk (Kulset, 2020, s. 3). Formålet med studien var å undersøke om det var noe sammenheng mellom hvordan hjernen behandlet musikk og språk. Funn viste at det finnes et overlappende nettverk mellom musikk og språk i hjernen. Flere studier støtter også opp mot Anriuddh Patel sin studie fra 1998 om at språk og musikk har overlappende nettverk i hjernen. Forskere peker blant annet på hvordan det å framføre musikk (syngende og spille) kan hjelpe barn med å huske en tekst bedre, at de bedre kan oppfatte og lytte til talespråk selv i støyende omgivelser og at barn med språkvansker lærer seg språk lettere

gjennom sang (Kulset, 2020, s. 4). Med andre ord viser mange studier at å framføre musikk bidrar til å øke barns oppfatning av språk og produksjon av språklyder.

Ut fra Patel sin studie og andre forskere kan en konkludere med at musikk er en viktig komponent for språklæring blant suksessivt flerspråklig barn. For at suksessivt flerspråklige barn skal lære seg norsk må dem være motiverte. Motivasjon handler på mange måter om trivsel, læringsglede og interesse (Kulset, 2020, s. 5). Når suksessivt flerspråklige barn synger i barnehagen øker oksytosin nivået i hjernen og fremkaller positive emosjoner av tilfredshet, trygghet og glede (Kulset, 2020, s. 6). Sang kan på denne måten skape læringsglede hos barnet og gjøre det lettere for hen å tilegne seg et nytt språk. Gjennom å synge sammen puffer vi i naturlige repetisjoner, sangene består ofte av repetisjoner som videre fører til at suksessivt flerspråklige barn lett kan henge seg på sangen. I barnehagen blir ofte sanger gjentatt flere ganger med samme tekst. Dette fører til at vi tilegner oss språklige lyder og setninger. Det å synge gjennomføres likevel alt for lite i en god del norske barnehager (Kulset, 2020, s. 2). Ifølge Kulset (2020) kan dette skyldes at «Mange lider av fenomenet *stemmeskam* eller de dømmer seg selv som ukyndige i det å drive med musikk».

3.0 Metode

I dette kapittelet legger jeg frem mine metodiske valg for oppgaven og hvordan jeg gikk frem med å velge informanter. Dessuten vil jeg redegjøre for forskningsetiske retningslinjer som ble tatt hensyn til under arbeidet, og diskutere mulige feilkilder i oppgaven. Jeg har valgt å skrive en empirisk oppgave. Empirisk forskning handler om å samle inn data i form av intervju, spørreskjema eller videoopptak (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 21). Før forskningsprosjektet ble satt i gang hadde vi fått klar beskjed om at videoopptak ikke var lov til å bruke, derfor har jeg valgt å benytte meg av intervju, artikler og pensumlitteratur.

Dalland (2021, s. 53) definerer metode som en fremgangsmåte og et verktøy som hjelper med å samle inn data som trengs til undersøkelsen. Man kan skille mellom to hovedformer for forskningsmetoder: 1) kvantitativ metode og 2) kvalitativ metode (Dalland, 2021, s. 54). Den kvantitative metoden er ofte teoridrevet og tar utgangspunktet i målbare enheter som tall og mengde. Den kvalitative metoden lar oss undersøke opplevelser og meninger som verken kan måles eller tallfestes. I forhold til min problemstilling er kvalitative forskningsintervju mest relevante, siden jeg ønsker å fokusere på å forstå tema som tas opp ut fra intervjupersonenes

sider (Dalland, 2021, s. 68). Dette gir meg mulighet til å komme nærmere inn på informantene og stille åpne spørsmål og oppfølgingsspørsmål.

3.1 Valg av informanter

Suksessivt flerspråklige barn finnes i de fleste barnehager, men da jeg skulle kontakte informanter forsøkte jeg å benytte meg av strategisk utvalg (Dalland, 2020, s. 59). Siden jeg var ute etter å finne pedagogiske ledere med god kunnskap og erfaring med suksessivt flerspråklige barn fokuserte jeg på å kontakte barnehager som arbeidet med dette. Å rekruttere informanter som kunne stille til intervju var litt mer utfordrende og krevende enn det jeg hadde sett for meg. Jeg sendte ut mail til flere barnehager, men det var bare tre informanter som hadde mulighet til å stille til intervju. Tre personer med stillingstittel som pedagogiske ledere ble derfor intervjuet. Ett viktig kjennetegn ved det kvalitative intervjuet er at det tar sikte på å utforske tema i dybden, da kan ikke antallet intervjupersoner være for stort (Dalland, 2021, s. 81). Få intervjupersoner gjør det lettere for meg å komme inn på ønsket tema (suksessivt flerspråklige barn) og få mer utdypende og detaljerte beskrivelser om hvordan pedagogiske ledere har opplevd spesielle hendelser og situasjoner i sin hverdag.

Pedagogiske ledere er mest relevante for oppgaven min ettersom de arbeider innenfor feltet jeg ønsker å utforske, som er hvordan de arbeider med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen. I tillegg ønsket jeg å få variasjon og ulike perspektiv på hvordan pedagogiske ledere møter flerspråklige barn i praksis, og har derfor valgt ut tre pedagogiske ledere fra tre forskjellige barnehager. For at det skal bli lettere for meg selv og de som leser oppgaven vil jeg videre referere til intervjupersonene som informant A, informant B og informant C i teksten. Alle informantene hadde barnehagelærerutdanning og videreutdanning innenfor forskjellige retninger. De varierte i hvor lenge de hadde arbeidet som pedagogiske ledere: Informant A hadde arbeidet som pedagogisk leder i 2,5 år, informant B i 12 år og informant C i 25 år.

3.2 Datainnsamling

Siden jeg valgte kvalitativ forskningsmetode og brukte intervju hadde jeg laget en intervjuguide på forhånd. Når jeg skulle rekruttere informanter kontaktet jeg flere barnehager via mail, men fikk svar fra tre barnehager som var interesserte. I mailen ble det sendt informasjon om meg selv og hva bacheloroppgaven min gikk ut på. Planen var å ikke sende ut

intervjuguiden på forhånd for å få mest mulig naturlige svar, men en av informantene ønsker å få tilsendt intervjuguiden på forhånd, og hen fikk den. I intervjuene ble det notert på pc og intervjuene skulle vare i maks 60 minutter, men varierte fra informant til informant. I forkant av intervjuene hadde jeg forberedt en intervjuguide som jeg brukte under intervjuet. Mange av spørsmålene var åpne, for å få fram drøfting sammen med informantene, men også få mer fullstendige og selvstendige svar. Spørsmålene i intervjuguiden var like fordi jeg ønsket å se om arbeidet med suksessivt flerspråklige barn samsvarer med hverandre.

3.3 Analyse

“Analyse skal hjelpe oss til å finne ut av hva intervjuet har å fortelle” (Dalland, 2020, s.94). I oppgaven har jeg to forskningsspørsmål som skal være til hjelp med å svare på problemstillingen min. Jeg skal også bruke dem i kapittelet når jeg analyserer informantenes svar. Disse forskningsspørsmålene handler om ulike metoder som blir brukt i arbeid med suksessivt flerspråklige barn og foreldresamarbeid. Fokuset er rettet mot pedagogiske ledere sitt perspektiv og holdninger til arbeid med temaet.

3.4 Mulige feilkilder

Feilkilder kan ha en innvirkning på resultatene fra intervjuene og kan gjøre dem mindre pålitelige (Dalland, 2020, s. 58). Ved bruk av intervju som metode kan det oppstå flere feilkilder. Mennesker har ulike oppfatninger av ting, informasjonen som vi får kan på ulike måter bearbeides fra person til person (Løkken & Søbstad, 2017, s. 61). Informantene sine svar kan oppleves annerledes enn hva man selv ville gjort. Gjennom intervjuene har jeg hatt i bakhodet at noen av informantene kan ha vært nervøse, som kan ha påvirket svarene jeg fikk. Dette opplevde jeg spesielt gjennom to av intervjuene som jeg hadde, på den andre siden kan min væremåte ha en innvirkning på svarene. Informant B fikk intervjuguiden på før intervjuet som gjør at hen kan forberede seg på forhånd, og være mindre nervøs under intervjuet. Svarene kan da føre til å bli mer politisk riktig svar. Jeg merket hvordan informant B i motsetning til A og C var mer forberedt og visste hva hen skulle si. En annen mulig feilkilde i intervjuene kan være kommunikasjonsprosessen siden spørsmålene kan misforstås og de kan svare annerledes enn det som blir etterspurt. Siden vi ikke hadde tilgang til å bruke lydopptak måtte jeg notere for hånd på pc, som fører til at man ikke får med seg alt og forkortelsene kan være utfordrende å forstå i etterkant (Dalland, 2020, s.63).

3.5 Forskningsetikk

For at det skal være mulig å benytte seg av intervju som metode er en avhengig av at mennesker er villige til å delta (Dalland, 2021, s. 167). Det er kun mennesker selv som kan gi oss informasjon om deres livssituasjon og måtene de forholder seg til samfunnet på. For å få tilgang til denne informasjonen er vi avhengige av tillit. Det vil si at menneskene som deltar i studien, må oppleve at de blir tatt godt vare på. Det er derfor viktig å gjøre seg kjent med etiske forpliktelser knyttet til forskning, og forberede informanter nøye på hva det innebærer å delta i intervjuet (Dalland, 2021, s. 82).

Informantene fikk tilsendt samtykkeskjema i forkant av intervjuet som de skrev under på mail. Ved informert samtykke fikk informantene informasjon om hvordan intervjuet skulle foregå, at de blir anonymisert, deres rettigheter, hva som var målet og hvordan informasjonen skulle bli brukt. Jeg tok meg god tid før intervjuprosessen startet med å gjenta informert samtykke og forklarte igjen for informantene hva det innebærer for den enkelte å delta, og var oppmerksom på at informantene skulle forstå betydningen av frivillighet (Dalland, 2021, s. 173-174). Det ble også presisert at informantene har rett til å trekke seg når som helst, og at informasjonen som var gitt ville bli destruert etter bruk.

Som intervjuer skal jeg ha taushetsplikt overfor intervjupersonene, institusjonen og miljøet som beskrives. Det innebærer at datamaterialet blir aidentifisert, det betyr uten navn, uten stedgjenkjennelse eller forhold slik at informantene blir værende anonyme. Jeg har derfor valgt å anonymisere informantene i oppgaven ved å kalle dem «informant A», «informant B» og «informant C». Pronomenet «hen» brukes også for å unngå at personen blir gjenkjent. I tillegg har bruk av direkte sitat blitt formulert på bokmål for å opprettholde konfidensialitet, og slik at personene ikke gjenkjennes gjennom språklige formuleringer som f.eks. dialekter.

4.0 Empiriske funn

I dette kapittelet presenteres resultatene av forskningsintervjuene. Felles for informantene var at de nevnte at god kommunikasjon og trygghet var viktig for å skape et godt foreldresamarbeid. Informantene viste stor interesse og engasjement når vi kom innpå teamet. Det kom flere viktige punkter under samtalen.

4.1 Foreldresamarbeid

Da vi kom innpå temaet foreldresamarbeid under intervjuene nevnte informantene at en god toveiskommunikasjon med foreldrene gjør det lettere å spørre om ting, som for eksempel barnets interesser, bøker, filmer og musikk. De presiserte også at samarbeidet ble lettere ved en god kommunikasjon og dem fikk flere innslag fra foreldrene som kunne hjelpe med å gjøre barnehagehverdagen bedre for suksessivt flerspråklige barn.

Alle informantene fremhever viktigheten av å få til et godt samarbeid med foreldrene.

Informant A: Fortalte at: *det er viktig for oss å møte foreldre og barn med åpne armer (...) vi ønsker å skape trygge rammer for barnet og foreldrene slik at vi kan få til et best mulig samarbeid.* Som pedagogisk leder fokuserer hen på å bli kjent med foreldrene og ha et møte med dem så tidlig som mulig for å gjøre seg kjent med barnets interesse og skaffe viktig informasjon om barnet. Å skaffe informasjon vil gi et utgangspunkt for pedagogene å jobbe utfra.

Informant B: I barnehagen hvor informant B jobber har de også et stort fokus på foreldresamarbeid. Når et nytt flerspråklig barn ankommer barnehagen sier informanten at de har en oppstartsamtale med foreldrene. Før samtalen finner sted leser personalet seg opp på landet og kulturen for å skaffe seg informasjon og være forberedt. Informanten understreker viktigheten av å skaffe riktig informasjon fra starten av og at man bør bruke like mye tid sammen med foreldrene som barna. Hen sier følgende: *å bruke mye tid på å trygge foreldrene vil smitte over på barna.*

Informant C: I likhet med informant B, forteller informant C at de forbereder seg i forkant av møte med foreldrene hvor de leser seg opp på landet, språket og kulturen barnet kommer fra. Hen sier: *det er viktig for oss i barnehagen å inkludere alle foreldrene på lik linje. Vi gir ut informasjon på ulike språk, både engelsk og polsk. Udir har også vært veldig flinke til å sende ut informasjon på ulike språk om det trengs.* Å bli kjent med foreldrene og barna på en god måte mener informanten er viktig, ettersom det skaper trygge rammer for begge parter. Informanten forteller videre om noen utfordringer ved foreldresamarbeid: *utfordringer er en del av den daglige pedagogikken hvor vi møter alle salgs foreldre og vi må ta dette individuelt. Noen foreldre mestrer ikke det norske språket og derfor må vi ta hensyn til dette og finne ulike måter vi kan tilpasse oss foreldrene på.* I barnehagen har de prøvd ulike

metoder som å finne informasjon på foreldrene sitt språk eller bruke tegn til tale. Til slutt, forteller hen om en spesifikk situasjon hen opplevde hvor noen flerspråklige foreldre ikke var interesserte i å samarbeide med barnehagen: *det var lite kommunikasjon som gjorde det vanskelig for oss å gi beskjeder om hva som ble gjort i barnehagehverdagen.* Informanten presiserer viktigheten rundt kommunikasjon for å få til et optimalt foreldresamarbeid, og forklarer at dem derfor ga beskjed til disse foreldrene.

4.2 Tegn til tale

Informantene ble spurt om hvordan de tilrettelegger for barn som har norsk som andrespråk, og hvilke tiltak de tar i bruk. Svarene jeg fikk var:

Informant A: Svarte at de ofte pleier å observere hva barna leker med og hva som interesserer dem mest og jobber utfra det. Å fokusere på barns interesse kan bidra til å øke barns språkutvikling med å skape en indre motivasjon og et mer spennende tema. Et eksempel informantene nevner er bruk av bildebøker: *Vi har ofte brukt bildebøker i samlinger. Vi bruker også ofte bilder gjennom dagen hvor vi viser bildene til barna og forklarer dem med ord. Jeg opplever at språket ofte kan være utfordrende for suksessivt flerspråklige barn ... tanken er at bildekortene kan gjøre det lettere å forstå hva som menes, fordi det dannes et indre bilde når barnet har noe å se på mens vi snakker til det.*

Informant B: Svarte at de bruker tegn til tale hvor de har bildekort som vises til barna mens de bruker kroppsspråk i samtale med barna: *Vi pleier som regel å sette ord på alt som gjøres i alle typer situasjoner for at barna skal få høre og få kjennskap til det norske språket. For eksempel, i stede for å bare ta på dressen før vi skal ut setter vi heller ord på prosessen ved å ta på dressen: Hvor skal føttene? Hvor skal armene?* Informanten forklarer at dette kan gjøre barna mer språklig bevisst på hva som skjer og at dem tidlig tar kontakt med foreldrene om hvordan de skal uttale viktige ord på deres språk. Hen forteller at de lager sosiale historier ved bilder og symboler som henges opp på avdeling: *Bilder kan være lette å forstå og kan bygge på gode samtaler med suksessivt flerspråklige barn. Vi opplever at dette har positiv virkning for alle barn, uavhengig av språket.*

Informant C: Fortalte at dem brukes ASK (Alternativ Språklig Kommunikasjon) i barnehagen for å gjøre kommunikasjonen med suksessivt flerspråklige barn lettere. I barnehagen har de også kurs i tegn og tale for å supplere språket, det kan hjelpe barnet å

huske ord og setninger bedre. Hen forteller at alle på avdelingen bruker «kommunikasjonspass», dette er bilder av hverdagsaktiviteter som er festet på et nøkkelknippe. Videre nevner hen at disse brukes til å kommunisere i ulike situasjoner for hjelpe suksessivt flerspråklige barn med å øke språkkompetansen.

4.3 Musikk

Musikk er noe alle tre informantene nevnte under intervjuene og brukes i store deler av hverdagen i barnehagen. Både informant A og B forteller at barna trives godt under sangsamlinger og aktiviteter. Informant C forteller at dem bruker mye bevegelsessanger og danser i barnehagen. Hen forklarer at formålet med dette er at barnet skal oppleve likestilling med resten av barnegruppen ettersom sang og dans blir fullført av alle barna, og at suksessivt flerspråklige barn ikke er alene om å danse eller synge høyt.

Videre, kommer det frem i alle intervjuene at barnegruppene blir engasjerte gjennom å delta i sang og at dem ikke trenger å ha kommet lang i språkutviklingen for å kunne delta. Informant A forteller at de bruker musikk rundt bordet, i garderoben, utendørs og at musikk fullføres i spontane og planlagte situasjoner. Både informant A og B nevnte at de prøver å synge på ulike språk som er representert i barnegruppen. Å synge på barnets morsmål kan vekke følelser, identitetsbekreftelse, tilknytning, inkludering og skape trygghet. Det er viktig at barna blir sett og har en trygg tilknytning til de voksne i barnehagen, da dette gjør det lettere for barna å åpne seg mer opp og ta i bruk det norske språket. Noen eksempler på aktiviteter som informantene nevnte var å telle til ti på morsmålet og synge «bæ bæ lille lam». Alle informantene har vært åpne om å lære nye sanger og tekster på de ulike språkene som er representert i barnehagen. Likevel forteller informant C at barnehagen ikke bruker musikk like mye som hen skulle ønske og at de har forsøkt å ta det i bruk i mye større grad, men at det ikke alltid er like lett å få med alle i personalgruppen og at det kan oppstå travle dager.

5.0 Drøfting av problemstilling

I dette kapittelet skal jeg drøfte funn fra intervjuene og svare på problemstillingen min om hvordan pedagogiske ledere jobber med suksessivt flerspråklige barn. Jeg vil trekke frem sentrale momenter fra de empiriske funnene som ble presentert i kapittel 4 og belyse dette med teori.

5.1 Pedagogiske ledere rundt foreldresamarbeid situasjoner

Å etablere et godt samarbeid mellom foreldre og barnehagen er nødvendig for pedagogiske ledere sitt arbeid med å lære suksessivt flerspråklige barn norsk. Gjennom de tre intervjuene kommer det frem at en god toveiskommunikasjon med foreldrene gjør det lettere å skaffe seg viktig informasjon om barnet og dets interesser. Både informant A og B fokuserer på å bli kjent med barnets foreldre og få til en oppstartsamtale. De mener det er viktig å skaffe seg informasjon i forkant og være forberedt. Ifølge Glaser (2018, s. 20), påvirkes barnets trivsel og generelle utvikling i barnehagen av hvorvidt foreldrene er involvert eller ikke. Som informantene nevnte er det derfor viktig at man får til gode samtaler med barnets omsorgspersoner for å tilrettelegge for en god start. Gode samtaler med foreldrene kan, som Kibsgaard og Husby (2009, s. 206) nevner, skape et positivt bilde hos foreldrene og styrke deres oppfatning av hvorfor de er viktige for barnets utviklingsmuligheter. Dersom foreldrene forstå viktigheten av deres posisjon for barnas språklæring, kan det gjøre språklæringsprosessen for barnet lettere.

Det kan oppstå utfordringer rundt foreldresamarbeid, noe informant C også nevnte under intervjuet. Hen fortalte om en spesifikk situasjon hvor barnets omsorgspersoner viste lite interesse i å samarbeide med barnehagen. En mulig forklaring kan være at foreldrene opplever utfordringer ved kommunikasjonen og velger derfor å ikke ta del i samarbeidet. I slike situasjoner vil det være viktig for pedagogiske ledere å finne en løsning på problemet, fordi det kan ha negative effekter på barnets språklæring. I teorikapittelet ble det fremhevet at det er mulig for flerspråklige foreldre å benytte seg av digitale verktøy og hjelpemidler som oversettelsesprogram for å gjøre den skriftlige kommunikasjonen lettere (Bergersen, 2016, s. 134). Om foreldrene ikke føler seg komfortable med å ha en fysisk samtale med barnehagen, kan pedagogiske ledere informere om mulige digitale hjelpemidler som kan tas i bruk. Dermed kan man få til et samarbeid i starten hvor kommunikasjonen foregår digitalt, frem til foreldrene føler seg komfortable til å ta del i en fysisk samtale. Dette kan i tillegg være et godt utgangspunkt for det faglige samarbeidet med barnets omsorgspersoner og dem kan på denne måten komme med direkte innspill i barnehagens årsplan.

5.2 Tegn til tale

I intervjuene med informantene var det mange likheter i svarene, den største likheten var at de brukte tegn til tale for å øke kombinasjonsevnen mellom dem og suksessivt flerspråklige barn. Ifølge Bergersen (2016, s. 128) kan det være utfordrende for suksessivt flerspråklige barn å

forstå den verbal kommunikasjon i barnehagen, som i dette tilfelle er norsk. Når den verbale kommunikasjonen blir vanskelig, må pedagogiske ledere se etter andre alternative måter å kommunisere med barna på. Det finnes mange forskjellige måter å gjøre dette på, og informantene kom med ulike løsninger. Informant A nevnte at dem ofte brukte bildebøker i samlinger for at det skulle bli lettere for barna å forstå det som ble sagt, men også fordi det kunne fange oppmerksomheten til alle barna. Bildebøker består stort sett av bilder og lite verbaltekst og er ment for å utvikle suksessivt flerspråklige barns ordforråd og metaspråklig bevissthet (Høigård, 2019, s. 176). Pedagogiske ledere kan stille barna åpne spørsmål basert på bildebøkene, dette fører til at suksessivt flerspråklige barn får resonnert og utforsket språket ved hjelp av bilder. I tillegg kan pedagogiske ledere sammen med barna sette ord på det som vises på bildene. På denne måten blir suksessivt flerspråklige barn mer bevisste på lyder og ord i språket. Aktiviteten som informant A fortelles om har en rekke positive sider og gjør det lettere for suksessivt flerspråklige barn å lære seg nye ord og stavelser på norsk, i tillegg fører det til en bedre språkutvikling.

Informant B nevnte på sin side at de har bilder og symboler som henges opp på avdelingen. Gjennom dette kan det utføres sosiale historier, samtidig som flerspråklige barn får noe å relatere til under samtaler med voksne. Til slutt, forklarte informant C at «kommunikasjonspass» hadde være en positiv løsning for å kommunisere sammen med suksessivt flerspråklige barn. Gjennom slike materialer kan det åpnes til gode samtaler i ulike situasjoner som, måltid, garderobe, ute eller på avdelingen i leketiden. Dette fører til at suksessivt flerspråklige barn øker sin språkkompetanse ved å kunne se helheten med å ha bilder å referere til.

5.3 Musikk

Å fremføre musikk i barnehagen kan på mange måter hjelpe suksessivt flerspråklige barn med å tilegne seg andrespråket. Under intervjuene kom det frem at suksessivt flerspråklige barn ble ivrige gjennom å fremføre musikk og at barna deltar lett, selv om de ikke har kommet lang i språkutviklingen. Dette kan forklares ved at oksytsin nivået i hjernen økes når barn hører musikk (Kulset, 2019, s. 6). Barnet kan føle seg mer som en del av fellesskapet og blir dermed mer engasjert gjennom musikk til å lære seg et nytt språk.

Som tidligere nevnt blir ikke musikk gjennomført i like stor grad i alle norske barnehager. Under intervjuet med informant C kom det frem at de ikke bruker musikk like mye i

barnehagen som hen skulle ønske. Informanten fortalte at det kunne være vanskelig i noen situasjoner å få med alle i personalgruppen. En mulig forklaring på dette kan være at mange opplever det Kulset (2019, s. 3) kaller for «stemmeskam». Hvordan «stemmeskam» kan unngås er likevel ikke noe Kulset nevner, men det kan tenkes at det å fremheve de positive sidene ved musikk kan endre personalgruppen sine holdninger til hva musikk er. Pedagogiske ledere kan, for eksempel, informere personalgruppen om hvordan musikk skaper læringsmotivasjon for suksessivt flerspråklige barn og at det gjør det lettere for dem å lære seg norsk. Det betyr at pedagogiske ledere også må sørge for å skape trygghet på avdelingen, både for suksessivt flerspråklige barn og personalet, og oppmuntrer til å bruke musikk som en del av hverdagen.

6.0 Avslutning

Problemstillingen for bacheloroppgaven min var *Hvordan kan pedagogiske ledere arbeide med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen?*

I arbeide med oppgaven har jeg tatt i bruk kvalitativ forskningsmetode med forskningsintervju av tre forskjellige pedagogiske ledere fra tre forskjellige barnehager. Mange av svarene som jeg fikk av informantene har likheter i måten de arbeider på. Gjennom oppgaven kommer vi innpå mange ulike punkt som spiller en stor rolle for at suksessivt flerspråklige barn skal lære seg norsk. Det kommer frem hvor stor betydning morsmålet har når barnet skal lære seg andrespråket. Mange følelser er knyttet til morsmålet og språkkompetansen økes. Dette understrekes ved Cummins (1984) isfjellmodell som viser hvordan morsmålet har en betydning for andrespråket. Videre kan man se hvordan foreldresamarbeid med barnehagen er viktig, er foreldrene misfornøyde vil det smitte over på barnet å skape misnøye. Derfor skal man skape positive overganger som kan føre til trivsel og trygghet. Samtidig ønsker begge parter det beste for barnet og da vil god kommunikasjon fra begge parter være nødvendig. Barnehagen ønsker å skaffe informasjon og bli kjent med barnet, i likhet med foreldrene som ønsker å få informasjon om barns barnehagehverdag. Musikk har vist seg til å være en viktig ressurs når det kommer til blant annet språklæring. Patel sin studie fra 1998 illustrerte hvordan musikk og språk har et overlappende nettverk i hjernen. Oksytosin påvirker hjernen positivt og fremkaller blant annet trygghet og glede. Når man er under trygge omgivelser og er glad vil det være lettere for hjernen å behandle informasjon, som for eksempel språk. Til slutt, har vi sett på hvordan tegn til tale har en effekt på suksessivt flerspråklige barn. Deres metaspråklige bevissthet og ordforråd økes. Bilder kan skape gode samtaler og historier

samtidig vil det være lettere for suksessivt flerspråklige barn å forstå hva som blir sagt og fortalt ved hjelp av bilder siden bilder er lettere forståelig en verbaltekst.

Gjennom denne bacheloroppgaven har jeg lært mer om temaet som jeg interesserer meg for, og fått muligheten til å se hvilken plass det har fått i mitt fremtidig yrket som barnehagelærer. Jeg har funnet ut nye metoder og kunnskap og hvordan foreldresamarbeid spiller en stor rolle i yrket. Dette er kunnskapen som jeg sitter igjen med etter endt forskning. Dette ser jeg på som stor verdi for meg selv, mine kollegaer og barna på en fremtidig arbeidsplass.

Litteraturliste

Bergersen, O. (2016). Barns flerkulturelle steder: *kulturskaping, retorikk og barnehageutvikling*. Universitetsforlaget.

Christoffersen, L. & Johannsen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanning*. Abstrakt forlag.

Egeberg, E. (2016). *Minoritetsspråk og flerspråklighet: En håndbok i utredning og vurdering*. Cappelen Damm Akademisk.

Glaser, V. (2018). Foreldresamarbeid; *Barnehage i et mangfoldig samfunn* (utg. 2). Universitetsforlaget.

Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling – Muntlig og skriftlig* (utg.4.). Universitetsforlaget.

Kibsgaard, S & Husby, O. (2014) *Norsk som andrespråk; Barnehage og barnetrinn* (utg.3). Universitetsforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplanen for barnehagen: Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk*. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/barnehagens-formal-og-innhold/kommunikasjon-og-sprak/>

Kulset, B, N. (2020). *Sang som vei til et nytt språk for barn med et annet morsmål*. https://www.researchgate.net/publication/339383673_Sang_som_vei_til_et_nytt_sprak_for_barn_med_et_annet_morsmal?fbclid=IwAR0736Q9kSOhJt-O29dIuA_xNImMM5bNX99kTmUEDR09jQ2PQO2erE3lL_k

Løkken, G. Søbstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen* (utg.4). Universitetsforlaget.

SBB. (2022, 31. Oktober). 12272: Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år, etter region, statistikkvariabler og år. <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/>

Vedlegg 1

Intervjuguide

Innledning

1. Hvilken faglig bakgrunn/utdannelse har du?
2. Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?
3. Hva erfaring har du med barn som kommer inn i barnehagen og ikke snakker norsk?
Aldergruppe?

Hoveddel/ Hvordan ped.ledere arbeider med andrespråket

1. Hva vil du si er ditt hovedmål/fokus når du jobber med et suksessivt flerspråklige barn som ikke snakker norsk på avdelingen?
2. Hva tenker du er viktigst når det kommer til inkludering av suksessivt flerspråklige barn som kommer inn i barnehagen?
3. Hvordan tilrettelegger du for suksessivt flerspråklige barn? Hvilke tiltak tar du i bruk? Og hvorfor akkurat disse tiltakene?
4. Hvordan forbereder dere møte med barnet når de skal starte i barnehagen? De første dagene på avdeling?

Hvordan ped.ledere samarbeider med barnets familie og andre i personalgruppa?

1. Hvordan samarbeider dere ansatte på avdelingen i barnehagen for at det suksessivt flerspråklige barnet skal føle seg en del av barnegruppen og bli inkludert? Hvordan blir personalet inkludert i arbeidet? Blir det tatt opp som et tema i møter som avdeling og ledermøte?
2. Har dere en nedskreven plan dere skal gjennomføre/fullføre når dere får inn et suksessivt flerspråklig barn?
3. Hvordan samarbeider du/dere med foreldrene til barnet? Hva har du erfart fungerer bra eller dårlig i samarbeidet?

Avslutning

1. Hvis en kollega fikk et suksessivt flerspråklige barn som ikke snakker norsk på avdelingen, hvilket råd ville du gitt dem?
2. Har du noe som du ønsker å få fram som ikke har blitt nevnt?
3. Har du spørsmål eller tanker?

Vedlegg 2: Samtykkeklæringskjema

Vil du bli intervjuet vedrørende en bachelor-oppgave om hvordan pedagogisk leder arbeider med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å skaffe informasjon om hvordan pedagogiske ledere arbeider med suksessivt flerspråklige som lærer seg norsk i barnehagen. I dette skrivet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Intervjuet vil bestå av ca. 14 spørsmål, og vil vare i maks 60 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Prosjektdeltaker vil motta en intervjuguide med forskningsspørsmålene ved oppstart av intervjuet.

Min problemstilling som jeg skal gå utfra er «*Hvordan pedagogiske leder arbeider med andrespråket til suksessivt flerspråklige barn som lærer seg norsk i barnehagen?*» Det som menes med denne problemstillingen er at jeg ønsker å forske på suksessivt flerspråklige barn som har en utfordring med å snakke norsk. Fokuset vil da være rettet mot det eldste barna i barnehagen.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som pedagogisk leder er relevant for mitt prosjektarbeid når jeg skaffe informasjon for videre arbeid med mitt prosjekt.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 60 minutter. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om hva dine tanker som pedagogisk leder er rundt suksessivt flerspråklige barn og hvordan dere jobber rundt dette tema. Opplysningene vil bli notert under intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes **04.01.2023**. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Mail: Amir.kassab@hotmail.com
- Telefon: 45861319

Med vennlig hilsen

Amir Kassab

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektarbeidet og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 04.01.2023

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

(Original til studenten- som tar vare på den, kopi av alle tre sidene gis til prosjektdeltakeren.

